

Raadsvoorstel

Opsteller

Wit, Emma de

Vergadering van**Kenmerk**

Z/23/057238 / D/23/092844

Portefeuillehouder

Walther Kok

Portefeuille

Wmo, ouderenzorg, welzijn, Wulverhorst

Onderwerp

Stoppen met financiële draagkracht huishoudelijke hulp

Inleiding

Op 11 januari 2022 heeft uw raad besloten om de “Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oudewater 2020” te wijzigen, zodat het mogelijk wordt om ook de eigen financiële mogelijkheden mee te wegen bij het toekennen van huishoudelijke hulp (“inkomenstoets HH”). De belangrijkste argumenten voor dit voorstel waren dat de Wmo steeds duurder wordt (onbetaalbaar) en dat de Wmo weer ten goede moet komen aan inwoners die het echt nodig hebben. Daarentegen had het voorstel ook een aantal kanttekeningen. Zo was onze interpretatie van de wet wel erg op het randje en was er groot risico op extra bezwaren. Tot slot was er ook het alternatief om te wachten op de landelijke wijzigingen van het Wmo-abonnementstarief per 2025. De consequenties van deze beleidswijziging zouden we blijven monitoren en ook de landelijke ontwikkelingen zouden we blijven volgen. Indien nodig zouden er gepaste acties genomen worden. Inmiddels zijn er twee belangrijke landelijke ontwikkelingen:

1. Rechterlijke uitspraken:

Sinds begin dit jaar hebben de gemeenten met een “inkomenstoets HH” steeds meer te maken met bezwaar- en beroepszaken. In Oudewater hebben we één bezwaarzaak. Het bezwaar is niet in verband met een afwijzing op grond van een inkomen boven de grens, maar op basis van het niet overhandigen van de inkomensgegevens. De gemeente Leusden en Beesel die van de rechtbank in hun zaken geen gelijk hebben gekregen, kiezen voor hoger beroep teneinde een principe uitspraak te krijgen. De rechter heeft in deze zaken uitdrukkelijk geoordeeld dat de wet (en de memorie van toelichting) niet de door ons beoogde ruimte biedt. Sommige gemeenten zijn daarom teruggekeerd op hun schreden, andere hebben nog geen bezwaarschriften gehad, gaan door en wachten een uitspraak in hoger beroep af.

2. Landelijke Wijziging van het Wmo-abonnementstarief

De nieuwe wetgeving (naar verwachting per 2025) krijgt steeds meer vorm en in de ontwerp memorie van toelichting staat wederom uitdrukkelijk dat er geen “inkomenstoets HH” komt, maar een passende eigen bijdrage. Argumentatie als “werkend in de geest van de nieuwe wet” is dus helaas ook niet van toepassing.

Deze twee landelijke ontwikkelingen zijn de aanleiding waardoor uw raad wordt voorgesteld om te stoppen met de “inkomenstoets HH”.

De raad besluit

I. Artikel 8 lid 2 onder a van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oudewater 2020 als volgt te wijzigen:

Artikel 8.2 Een cliënt komt in aanmerking voor een (tijdelijke) maatwerkvoorziening:

a. ter ondersteuning en bevordering van zijn zelfredzaamheid of participatie, voor zover hij dit naar het oordeel van het college nog niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg, hulp van andere personen uit zijn sociaal netwerk of hulp van informele organisaties dan wel met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen of

algemene voorzieningen kan bewerkstelligen.

II. Deze wijziging in werking te laten treden op de dag na de bekendmaking.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving

Artikel 147 lid 1 Gemeentewet.

Beoogd effect

Een verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oudewater 2020 die weer in lijn is met de wet en rechterlijke uitspraken.

Argumenten

1.1 De rechtbank oordeelt dat geen ruimte bestaat om in het kader van de eigen kracht rekening te houden met de financiële mogelijkheden.

Op basis van de huidige uitspraken kan het volgende geconcludeerd worden: De rechtbank oordeelt dat geen ruimte bestaat om in het kader van de eigen kracht rekening te houden met de financiële mogelijkheden van inwoners om de gevraagde ondersteuning zelf te bekostigen. De rechtbank beoordeelt niet of de huidige wetgeving nog passend is (bijvoorbeeld in verband met de financiële gevolgen van de aanzuigende werking van het abonnementstarief of de capaciteitsproblemen in de zorg die daardoor ontstaan). Dat is aan de wetgever.

1.2 De verwachting is dat alle bezwaarzaken gegrond worden.

Zoals de rechtspraak nu is, is de verwachting dat alle bezwaarzaken gegrond worden verklaard inclusief proceskostenvergoeding als er sprake is van professionele vertegenwoordiging (jurist/advocaat). De inwoners kunnen voorlopige voorzieningen aanvragen waardoor in ieder geval tijdelijke inzet van de huishoudelijke hulp, per direct, moet worden ingezet. Ook bij deze uitspraak zal een veroordeling in de proceskosten zijn. De gemeente kan tegen deze uitkomst van het beroep, hoger beroep in stellen. Ook deze rechters zullen naar verwachting de zaken gegrond verklaren en de gemeente veroordelen in de proceskosten.

1.3 Nieuwe wetgeving biedt ook geen perspectief voor een inkomenstoets

Ook nu, met het wetsvoorstel 'Wet passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp' – is uitdrukkelijk geen "inkomenstoets HH" geïntroduceerd. In de ontwerp memorie van toelichting bij dit wetsvoorstel staat hierover:

"Ten aanzien van de invoering van een passende eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp is als alternatief overwogen om potentiële Wmo-cliënten voor wat betreft de huishoudelijke hulp enkel onder een bepaalde inkomensgrens toegang te verlenen tot de voorziening.[...] Er is uiteindelijk niet gekozen voor deze optie, omdat de brede toegankelijkheid van de Wmo 2015 ongeacht inkomen daarmee als uitgangspunt zou komen te vervallen."

1.4 Draagvlak in de gemeente vermindert

Door de rechterlijke uitspraken en toenemende media aandacht, komen er steeds meer verwijten van inwoners van een onbetrouwbare gemeente die zich niet aan de wet houdt. De consultants zien over het algemeen begrip bij de inwoners over de "inkomenstoets HH". Alleen als er geherindiceerd wordt en inwoners verliezen hun huishoudelijke hulp via de gemeente is er minder begrip. Echter, door de rechterlijke uitspraken – die naar de mening van het Stadsteam inderdaad ook geen enkele ruimte laten tot de door ons gehanteerde interpretatie - wordt het moeilijk voor hun om zich te verweren tegen het verwijt van inwoners dat de gemeente zich niet houdt aan de wet en de uitspraken van de rechter. Zij adviseren de raad dan ook om te stoppen met de "inkomenstoets HH".

Kanttekeningen

1.1 *Oplopende financiële tekorten.*

Vanwege meer indicaties huishoudelijke hulp gaan de kosten oplopen, ook nog na 2025. Van de nieuwe inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt geen sterk beheerseffect verwacht.

1.2 *Mogelijk tekort aan zorgpersoneel waardoor oplopende wachtlijsten.*

Bij afschaffing van de "inkomenstoets HH" wordt de druk op de huishoudelijke hulp aanbieders groter. De kans neemt toe dat inwoners langer moeten wachten op hulp.

1.3 *Wisselend beleid richting aanbieders en inwoners.*

Als we de "inkomenstoets HH" afschaffen hebben we te maken met wisselend beleid in een korte tijd. Na afschaffing gaan we namelijk eerst weer terug naar het Wmo-abonnementstarief (19 euro per maand ongeacht inkomen) om vervolgens per 2025 weer naar een nieuwe inkomensafhankelijke eigen bijdrage te gaan.

Financiën

In het raadsvoorstel "Financiële draagkracht huishoudelijke hulp (D/21/046266)" is een schatting gemaakt van de besparing van de "inkomenstoets HH". We zouden deze maatregel monitoren en het financiële effect zal verwerkt worden in de voorjaarsrapportage 2023. Als we geen rekening meer houden met het inkomen van inwoners, verwachten we dat weer meer inwoners een indicatie huishoudelijke hulp ontvangen. De kosten zullen om deze reden stijgen. Echter, dit zorg niet voor een financieel "probleem", omdat deze besparing nog niet verwerkt is in de voorjaarsrapportage. We hoeven dan ook niet bij te ramen. We gaan de ontwikkelingen nauwgezet monitoren.

Daarentegen als we niet stoppen ontstaan er ook extra kosten doordat inwoners in bezwaar en (hoger) beroep gaan. Gezien de rechterlijke uitspraken en media aandacht is de kans dat deze kosten groter geworden. Een toename van het aantal bezwaar- en beroepszaken kan door de organisatie niet worden opgevangen met de huidige bezetting. Er worden dan kosten gemaakt inzake de inhuur/inzet van externe partijen. Los van de personele inzet van de organisatie zijn er ook kostenposten door de veroordelingen in de proceskosten.

Uitvoering

Indien uw raad positief besluit wordt per direct gestopt met de "inkomenstoets HH". We blijven de vraag naar huishoudelijke hulp monitoren. Als deze oploopt en er eventueel een wachtlijst ontstaat moeten we andere maatregelen nemen. Zodat we de beschikbaarheid van de huishoudelijke hulp blijven borgen voor inwoners die het "het hardst" nodig hebben. Welke maatregelen dit zouden kunnen zijn moet nog verder onderzocht worden.

Indien uw raad positief besluit, past het college ook "de nadere regels en beleidsregels gemeente Oudewater 2022" aan. Zodat deze weer in lijn is met de "verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oudewater 2020".

Communicatie

Bij een positief besluit van uw raad wordt de wijziging in het Gemeenteblad bekendgemaakt, wordt er een persbericht verstuurd, komt er een bericht op de website van het Stadsteam en worden inwoners met een indicatie voor huishoudelijke hulp per brief op de hoogte gebracht van deze beleidswijziging.

In de boodschap naar inwoners blijven de consulenten communiceren dat we te maken hebben met een schaars product. We vragen de inwoners nadrukkelijk of zij zelf huishoudelijke hulp kunnen regelen en bekostigen.

Samenhang met eerdere besluitvorming

Raadsvoorstel financiële draagkracht huishoudelijke hulp geregistreerd onder Join nummer: D/21/046266

Bijlagen

1. Raadsbesluit "stoppen met financiële draagkracht huishoudelijke hulp" geregistreerd onder Join nummer: D/23/092846
